

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: K. Engqvist

Härad: Lister

Adress:

Socken: Rykshult

Berättat av: Ola Broberg (da Bro)

Uppteckningsår:

Född år i

Uppteckningen rör

Olle Bro.

1.

Maisonprinsen

2.

Bruds över hovstallmästaren

3.

Ketten Fane i Greeds kyrka

4.

Begravningskallafer leivska (katolska tid)

5.

Rato användes jette (förf nä de släkte Peppel
lora väggar

6.

Sop. (Rida till fane)

7.

Phack.

8.

Välsägner

9.

Anap. & mansebol.

10.

Råkekonst (soldat, präster, medus, voro vaktare)

11.

83 sid

Fäglar bådas olyckor.	12.
Fjeldekor	13.
Ista yoreplagen, ista Dragspelet.	14.
Djurs. Ratten tolje iette råvagn	15.
Härkholzegge, Magn. Hældach	16.
Olyckstigor — Rasta sten på kista	17.
Valkallaberg. (Gavela hantade sig utfr)	18.
Tåleröte (Napoleon) m.m.	19.
Nödar (ejedom.)	20.
Spörstraff — Sektari — Sprud.	21.
Mjöntöpning	22.
Märkicader, vägar	23.
Njölk pilas på ytterlämsta	24.
Bok. — (Korsa över segner, hålla händerna vid eldeörgas)	25.
Bergtagen, fastas, fortlösteiger	26.
Fjälj	27.

Tbastaw - utvärmling m.m.	28.
Trolla med hattar	29.
Hämma bed	30.
Virke skulle lugna i blåvätterna	31.
Blaikella farande	32.
Bråna - svedjaland	33.
Bräud (söte som blev bränd var en gräbba)	34.
Satan	35.
Brollops	36. 37.
Byahorn	38.
Batrucan	39.
Bölder	40.
Draukt	41.
Förda gärsjen - Buller sätter lort på döda	42.
Kojelpa att dö	43.
Nieda ihop tärrea, ej gärsjen	44.

Dösl. viga bei fekk stå på bækken seewur leket bereis bort.	44
Fjæl haekas på fôrste halle bent.	44
Dová skott.	45.
Koldning, ej brugta sleekor fôr troll valst.	46.
Fallaedesot.	47.
Fair klippning: skeulu ö redet.	48.
Fägnning.	49
Förjord. (av liten gubbe)	50.
Mot förgörelse (gå i gevreat trollkarles spotta i næriklyf)	51.
Cökew (fej i sjön på hösten)	52.
Gastakeyst - Dößmaers mod.	53
Karedel med hundjær.	54.
Boningshues etz liekedening.	55
Achorreing av vaggareca	56
Johansen - aldotonee	57
Jullen.	58

Julafloss: viga ljusen	59
jötator i spisekam	59
Jöbstegda	59
Julafloss: Bruda halen om fruktträdene	60
lägga stol under trappan	60
Golhalan, 5 kors över övranan	60
" Djäckroan, julkam, julvatten stå	61
främme julvattnet, ej på bortjulstolen	61
Jeldan: Matsedel	62
jättar för plareivssagen	63
Katolska kyrkoseder, Preeskleden	64
Kvarn, bota	65
Orebitop	66
Fyrtakors vid övren	67
Krigisk peck (krybba)	68
Kvarnas	69
Kryddlmöroden (fettiga gräs i lejden)	70

Skriv endast på denna sida!

Kyrkosed	71.
Kyrkligt (Kordæss, uotads i Kyrkja)	72.
Kyrkklocka, klocke	73.
Kyrkogjennem	74.
Kyrkobædef	75.
Kyrkoshrokke	76.
Kyrkotekst	77.
Kyrkohoppen	78.
Kyringepuke	79.
Kyrking	80.
Dokumenterad för den kyrkliga vall.	81.
Kyrkvers	82.
Kyrkning	83.

Olla Blotz. Härer g. Ola Blotzing.
En mycket begagnad man och ägare av gjälby
färhus. Ett trumt annatet är däremma syp som
Bengt Wönderborg, sällan också var han dotter
fräder i s. i omistad mig. Hans atton
ordnatsiga sonne hundra km söder om Polaja
"Hans kvar i thaj allt lättig" Hans fac-
tar med vänit Karadomare, hūns fru var
Dag Blotzings, hans far myckel begiven ^{so}
stark varor. Hans fräkner hade aldrig
frest på förtrollow; Ola Blotzing
nick myckel ut sva att prima fikklanit till
folkton, och han frænds salundz i myn
grund, i sin person traditionstavarne och art-
folkstan.

Mawaken, Tenshögs S: m

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1818

Vid Nyår räknade de opp: goda förtjänster, god
hälsa ,Guds välsignelse,goda krafter; men de hade inga nyårs-
gåvor.

Blekinge
Kyrkblotts ssn

nyst. K. Engqvist.

33

1813

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kors.

De kryssade över höralanden.

När de bröskade i Småland slog de 1:a slaget avigt.

Om lördagsaftonen slogs 3 slag tomme på städet.

B1

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

Hanska hls

Vägledning s:a

I Lunds domkyrka

47

Be. Ola Broberg

finns det ett hål, som inte Finn fick färdigt.

Framme vid altaret finns en liten gumma i ett bockhorn.

Hon lever av en tvåstyversskorpa om året.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

Vid Begravning

Begravning kallades Bivaka under katolska tiden.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

Dato

användes inte."Jag var född när de slädde Reppe-
boda vångar." - - - Jag var född när de började bränna."
(De började bränna 1:e okt.).

1870 trodde de var äldre än 1860.Den som hade störst år-
tal var älst.Vid ett slätter lag röt en gubbe igm den
åsikten,så vi fick ge vika.

Om gården gick upp i tusend delar, var den stor.

"När en kommer på det 4:e tjust ,blir en sämre."

Atta före 4:e tjuet = 72.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

Dop.

7

Från Skråboda tapte de ett barn, när de skulle
rida till Jemse med det.   När de skulle till Jemse med barnen
lästes en bön, innan de steg på hästen.

Skrock

En tog Kajsas trollbok, men dog dan därpå.

En läste fram troll, men kunde inte läsa bort dem.

Han ba dem räta toet som han hade mellan benen på sig.

"Har du mycket sånt?" frågade de. "Ja, ett par pund." Då försvann de.

En bonde kände på sig i kyrkan, att drängen läste hemma.

Han gav sig hem och kastade till dem ärter först.

Om en dörr inte ville vara stängd, tog de psalmboken i handen om dörrgrepen och läste Fader Vår.

Stod yxan i vedkubben, lyfte gumman bort den, men barnet kunde nog bli harmynt i alla fall.

En kistelåda måste vara nere, så att inte barnsängskvinnan såg haken.

Inte slå ner en bråte för fort i bastan, för då blev barnet har mynt.

Alen sär: hugg mig inte för då blöder jag.

Med flyrönn gjordes stora ting(römn som växte i en lindstubbe)

Var det ngn som inte tydde slå ihjäl en tjuv, tog de en allerot.

Nisse mästertjuv talte om det en gng när han var full och hm

slog de ihjäl på det sättet. Ibland tog de en rot som inte solen

hade skinit på.

Skaparen satt under en asp, när han skapade all naturen;
därav darrar den.

Kärleksblomma:de kryste stjälken och så mnga
pärlor som kom fram= är tills gifte.

De som bli nedsatta i en grav och

VIGDA VID ETT TRÄD bli aldrig gifta.

¶ Naturman Jonas Hultbom själv huv talte om det och han blev den döda
gm att få en slag av en alleysalm i skullen.

Dråp, Mansbok, 77-78.

1013

10

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7

Nisse Möllare slog ihjäl Jonas Hultbom på
Pulsvik. Han var ^{sv.s. J.H.} skottfri och var på kruen.
Höfde med en stor kniv åt barnen. Nisse hade
stoppat en allspalm under fräjan och slog Hultbom
i skallen. Mansbofen blev 150 kr. Men Nisse
^{underlig} blev artigen. "Hade kastat en odödlig själ till
helvetet." Hultbom hade varit nattman förr.

Läkekonst

M   Soldater kunde bota sjukdom.

Men prästen var den likaste. Han skulle allt.

Nattman och skarprättare voro halft ~~skarprättare~~^{doktare}(droppar).

Blekinge
Läster
Kyrkbygg

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV 1813

Bart. Ola Bråberg

122

Fåglar.

här fågeln

Beritvaren frödde att hoppefulen var = vakteln.

Hoppefulen(vakteln) hördes sista gngn 1899 och

bådade då kriget 1914.

Han slog på em., om det blev torr -år. Annars

höll han sig alltid vid sjöstränderna, men då hördes han

även här uppe.

Ola Hansson skulle till stan. Vid Ålakistelid skrek

korpen: Den grå, den grå. Du kan väl nöja dig med den
schwarze, sa Ola. Men på hemvägen vid samma ställe

störtade hästen.

Slogs korparna nära husen, bådade det brand och död.

När ugglan höll sig nära husen, var det illa. Hon

skek klävitt ell. nyfött

När lommen skriker i sjöarna: klart, klart, blir det
grant vær. Bygg de inte skatan vid hemmet,

var det inte bra. De fick inte hata skatan. Jul-ell. nyårsdan

lägger skatan första pinnen; ju fler skator desss bättre.

Jul.

Julaftonskvällen åts kl. 11 em. Bonater på väggarna.

Juladasnatt kl. 12 var allt vann vänt i vin.

En man skulle försöka se det, men då sa det:

Är vattnet förvandlat i vin
är dina ögon min.

Inga julklappar.

1:a

järnplogen kom hit på 40, 50-talet.

Dessa kostade 18 riksdaler st. Värmlänningar åtog sig plöja
opp mossar på 40-talet med hemma gjorda plogar och
2 par oxar. (Se här om närmare Bengt Johanssons berättelser
fr. Almunderby, dessa samlingar [Sm].)

Det 1:a dragspelet

såg min far i Bommarstorp på 30-talet.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

15

Djur

:Katt och räv.

Katten tål inte rävögon.Räven tittar tills katten

trillar ner ur trädet.

När ^u yngen är 4 år,går haren ifr. den."Nu har du lika stora
ögon som jag," sär han.

Kyrkhult s:m

Listerhistoria.

I Kyrkhult skulle de en gång för länge sen bygga en kyrka,
men det gick inte för gränsfejderna.

Magnus Stenbock sa att pesten smittade ,men
det trodde de inte.De gick ock la sig under kronekarna och dog.

1574 föll svenskarna in i blekinge och
ruinerade Jemse och Bölvesborg.Kunde delämna kreatur till dem
brändes gårdarna ej upp

Flynen var danskt och svenskt 3 gngr en
dag.DE gamle månaskinarna hade kört hem timmer,och barnen
lekte på stockarna. Ett gammalt kvinnas sa till dem:I leker barn, men i
dag blir många blodiga skjortor. Kanonerna hördes fr. Hälsingborg,
där Stenbock stred.

Danske kungens livvakt togs fr. Lönsboda och kyrkhult.

Rister Lk
Riksdal S

Listerhisto ia.

Kar. Ola Roberg
Cola Rör

5:e juli 47 var det svåra åskväderet. Det började om kvällen.

Till 1905 har det inte varit ngt sådant. DE kunde se klockan mitt i natten. Det betyder krig och det kom 14. Varmt var det darna innan. Ormarna kom fram vid bäckarna.

1902 blåste det julnatten. Så mnga träd som faller ned så mnga folk ska det dö omn året.

29:e o. 30:e juni | var det stora lyset om nättarna.

Riksdagsman Måns Persson (1826) stal ur rikskassan. Han skulle kyssa jungfrun=att ett svärd skulle fara ut och gmstinga hm. Men han rymde. Gam begravde hm och såg opp mot spiran för att se om han blev salig. Folket kastade stenar på kistan. Sen trodde de att han inte hade varit i kistan.

Listerhistoria.

Fr. Valhallaberg kastade de sig
förr i tiden ,när de blev för gamla.Det var när smäkungarna
rådde.DEn 1:e bodde väl i Sölvesborg.

I Dröningabacken for en drottning omkull.

2

Karlshamn var bara 2 gårdar förr.

Lister hängde vid Dan ark ända till 1711gm Stenbock.Annars
skildes de gm papperet 1658.

1832 ville Jemse ha högre kyrktorn,men det
fick de inte,efter de hade hållit med snapphanarna.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

19

Listerhistoria:Napoleon.

Svärd hade varit i Leipzig 1818. Napoleon hade ridit ifatt Karl
Johan vid en gästgivargård och sagt:jag har fött opp en orm vid
min barm.

1809 kom bara 3 tebaks:Bommamasse,Lottmasse(fick
komma hem gm lott)och Nybygdahåkan;de som var hæmmans -ägare
fick stanna hemma.

Dä byggdes Urshults kyrka.

47 o. 68 var det hungersnöd.
Almundsryd kallas Nykyrka av oss.

En snapphane Olof anlade Olofström.
Blekingarna ha bara slagits.Tyskar och holländare anlade
väverier,vägar,brännerier,fabriker.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

20
60

1813

Listerhistoria.

47 var det värsta nödår. De samlade örter(kwickrot)

som bakades i prästgården.Där fick de äta en gng i veckan.

Av barkbröd fick de dragsjukan.

Själve prosten Hammar brände; men sen blev han omvänd till nykterheten.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

21

1813

Listerhistoria

Utmeland hette den gamla stan i Norje.

Teglet i Mjellby kyrka är taget därifr.

Nämde männen gick till Norje ting med en vedja gm hälkakan på ryggen.

Lupelle fick 40 slag på ryggen för att han hade stulit i Jemse kyrka.

Sekteri: Jonas P-n predikade 1842 - 1848 i MÅNASKIN, men sen drev prästen bort dem58 blev konventikelplakatet upphävt.

7:e april brann Ronneby. Folk flyttade tebaks till Blekinge, Småland och Skåne. De kom i stora troppar.

Erik 14:e ölade stan. De sköt inne i kyrkan., och svenskarna högg i kyrkdörren. Jemse kyrka hade de till stall. Sölvesborgs slott rev de ned. Sölvesborg brann ned 1801, då en beckgryta tog eld utom kyrkan. Den och Jemse kyrka är de äldste.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

22

Vid Ljusstöpning

hade de en sax under.Gresslan och ugnskvasten
bands , där de skulle hänga ljusen.Räknade dem och vägde och
sa:alla vekar lika hårt snodda

alla ljus lika mnga gngr doppade.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Marknader, vägar.

Marknader fanns i Ölje hult, Holje, Jemse.

Även i Humlamåla var marknad. Den marknaden flyttades till Ryd, eftersom svenskar och danskar slog ihjäl varandra på gränsen.

Vägar: Sölvesborg-Ronneby-Kristianopel-Kalmar.

I Månasken hade de 2 vita märrar att bärta kistan mellan sig. Även sedan det blev väg, bar de ändå.

De band kistorna vid lätta gran stänger. Åt och söp.

Hitom Jemse stannade de och hämtade svarta bårar fr.

Mjellkyrkan. Var och en ringde för sig. Det gör de ännu i Mjellby.

Klövsadel; när de kom till väg, hade de en vagn i vagnboden.

Vagnbodslätt i tösthult finns ännu. 1747 fick ngra män i uppdrag att göra väg från Söskhulta bro till Holländarevägen; 1757 var den färdig. Folk trodde, att det bara skulle bli väg för tjuvar och snapphanar. Holländarevägen fr. Ålshult till Karlshamn o. 1700.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

66
14
CO
H

mjölk

Mjölken silas på getabärsträ
om den vill surna

24

f..TK

Bak

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

25

Köd bak fick Se inte röra vid fäkreatur
många far efter; korsade över eynen, träffade
mänserna och nöll dem vid almörjan väl
etter baket.

Kastade nöhet i spisseln.

Av ägg i mjölk blev kräpta (?) .

Inte säga "grant bröd" förrän baket var
färdig.

Fick de inte bröd att jäsa gick de till grannens ved-
kast och kyllnade med spånor därifr.

Bjergtagna, gästar, bortflyttigar.
1813
LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

26

Folk blev bjergtagna. Kyrkklockorna ringde.

Vis Bråabro blev en brud intagen. Men det var
nog folk som tog henne.

Gästar hade se sett. Många blev bortförla
av dem. De skaffade bortflyttigar.

Maria i Danskorp blev bergeten på
väg fr. bröllopet.

Bruden skulle därför ha korstecken på sig
och silver insytt i kläderna.

Nöttinge

Listorps 2:a

Kyrkbacken s:a

Ber. Öre Bröllop

Födsel

Vid svår barnsnöd

skulle de hämta en person, som skilt orm och padda
åt. Samma vid skerva; De skulle slå ihjäk en orm, som hade
en padda i munnen.

När en pojke var född skulle de äta och supa.

Om navelsträngen är om halsen ska de hänga sig ell.

drunkna.

Segarhättan bådar rikedom.

var det spöken.

På morron åt man först. Brötarna på ryggen.
Efter 20 lockar stektes rovor i ugnen.

Man sjöng sanger, stekte äpplen.

| 3 lockar lin och 75 öré för dan.

Dan efter skulle 30 käringer skäckta.

Allt sisbuterades.

Kraft

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

26
29

De trolllade med kaffor. Band
eldstål, vitlök och gedbärstrå (en utdöende
trädsort) om halsen på katthen, annars
trolllade nabbon ifjäl honom: "Trollhunden
på katthen." (

Bloodstämning.

Om en formal lästes 3 gngz och Fader Vår,
Skulle blodet stanna.

?

Allt virke skulle myggas i blåäffarna
(ingen ^(=mack) mack i det). Men inte i ny.

V:s Blåkullaformde LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

3232

Skulle de skrapa malm av klockorna, glas
av kyrkofönstren. Annanås morron skulle de vara tillbaka
Det var inbillningar och drömmar bara.

Braås LUNDS UNIVERSITETS 813
FOLKMINNESARKIV

I 3 veckor var de på braåsorna = svedjelans.
Drog elden efter sig i markerna.

Bränd

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

3437

Den sista som blev bränd var en gräbbla
s. födat ett barn i Källeboda.

Min farfar sa:

När som Sagan Kristus fångt frostat har
för han ut i öknen snar
Sär han brämrin gråt.

När brudfolket skulle lägga sig sånades
särskild vals.

^{Bröllopsgärdens}
folk Första dan efter skulle rida och samla naborna,
med pipande. 2:e dan likasamt.

Prästen var där bara 1:a matten.

Ifall det blev motigt med pådragan-
det, när bruden skulle kläs, bådade det olycka.
Brudarna skänkte de. De fick ju inget ärva. Pengar fördes i klövje
under bevakning i säckar mot tjuvar och snapphanar.

På 1600-talet var det van en gäst i Bonnars torg.

Vi brottskapp, nu brottsfolket kom till gästabuds-
gården, såde de utanför porten:

Hit är ni komna för att gästa
och härifrån stiga ni av varå häst!

Prästen dansade med bruden på sät.

Byahornet LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV,

1813

38

Var som en stor orm. En fick
hålla ih, en annan blåsa

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Bätsman

acc 1813 -

Den yngste bonden i
gården fick gå vätsman.

Med bullarna var det farligt. Tog man opp en peng från marken fick man en böll. — En torpare hittade en 4-krona och blev sen aldrig fri från bullarna. Han försökte lägga ner pengar i gravar, men det hjälpte inte.

Dansk

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV,

1813

44

På 1600-talet hörde Jemshög till
Södermöre l.

De gamla 'sa', när nu var oppå Småland.
"Han är oppå Schärje (= Sverige).

De döde Bläckinge
br. Hökshult
(sign. O. Bläcking)

1813

gick igen. Slängde med
putorna (= synorna).
En del döda kunde de inte bära av.

Om jorden föll ned på kistan, ville den döde i graven.

(bilen, finan)

Buller sattes bort på döda.
Sägnen om de dödes julotta och den sönder rivna
tröjan. (I överensstämmelse med vanliga traditionen).

Prästen Andersson gick 1800 på kyrkogården i
Jemse och sa:sälla äro de som sova väl. Då svartes det fr.
kyrkan: få äro de.

Hjälpa att fö
LUND UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV 1813

När de inte tydde fö, skulle
de ropa hans namn, kommandes hastigt
i förran.

Var ngn död, vänds tärna ihop,
ifle de befarade gengäng.

Inga bi fick stå på bänken, man aldrat
burits ut (kunliga lyfts ner på jorden).
Mötte de en kval fört på väg till graven,
skulle ett manfolk dö fört.

Hackade en fågel på fönster rutan kallade han ut en
människa.
till döden.

Steg man ner vid en grav ,var man när

1813

45

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Dova skott

Om Erik Bergbom fick ta' i en
vössa vid flinfläst, kunde man ej skjuta
med den mer.

Eldning

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

46

46

Aldrig bryta stickorna, när de gjorde eld,
för annars fick frodden makt.

1813

47

Fallandsot LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Första gngen de fick se dom ha det, skulle,
om det var en kvinna, en Karl kasta sitt vatten
i munnen på henne. Han skulle aldrig ha sett
slag förr. Om en man blev sjuk, skulle en
kvinnan göra. -

En pigga fäll i Åsrum kyrka och
hon bokades in. Annars gide det inte, när
de fäll i kyrkan.

448
Sed och slrock : fäcklippening 1813

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alltid när en klijpte får, skulle
bastet, som man band med, klippas sönder
(inte myttjas till 2 fåc), annars frige
bollen makt. —

Efter klippningen sticka en föst upp
i mun på fåret.

M.
Ritter
Kyrkblad

Ber. Ole Broberg

Kokta Blåbär till färg.

Ledat = färg.

Berkebark blev skärt.

Hunnekäk gult.

Näten fick ledas schwarta.

Johannesört färgade bräunvin.

Bli förgjord. Väckan
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

50

Gamle Jösse satt på en sten.

Då kom det en liten gubbe och resste ut glasmaskor
över honom. Sen blev han ör för all tid.
(Vad det var från en gubbe visste brätteren ej).
Väckan spelte förlag.

Mot " gick man avigt 3 gngr runt trollkarlen
och spottade hm 3 gngr i ansiktet .

Göken

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

flög i sjön på hösten.

De gamle hadde dragget upp göken från
Sjöbotten.

1813

Måla dem med alnamatt och en sak, som bindades
in i ett tyg. Man strik med saken åt sidan.

Kom saken utanför var det förtrollat. Spjället
fick öppnas, så att gästen kunde komma ut.

Dössmansmøs = murasteni.

Handel med musgris
LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sälde de kreatur, kastade en 3
Skunar efter det från laggårdsdörren.

När man köper smaigrisar här, ska man
Smyga sig till litet av det, som de ligger i.

Inredning

Jordbänkar efter väggarna; med fårar is under.

Råttor, ormar och ohyra kröp opp i det. De hävde sig på bänkarna med stövlar och träskor på. Jordgolv i stugan, fänstren va otäta (vinnuvet) med glas så små och gröna. De gjorde fönster av efterbyrdshinnan och löter avträpinnar.

Knappt ngn brunn had-e de i närheten av husen.

De hade en stake mitt i rummet med järhklyner för att sätta tänner i med en vann gryta under. ~~fr att eldflagor ej skulle falla ned.~~

Alla småkreatur hade inne i stugan. Får och schwin slaktades inne i stugan. Skållekaret hade mellan dörrarna.

Y = tjärved pr åtta lysa i stugan.

Salomon och David med Marpan var målat i
manshöjd med röd färg på trädgårdsgårdens
föderungsår, Bonnarsborg. 12 stolar, förfärdiga-
de 1756. Ett minne har jeg, så jeg kommer
ihåg allt. Och det är tungt, för en kommer
ihåg så mycken dölighet. Ja, för allt i världen
(det sista det ständende uttrycket).

De hade knappt ngn brunn invid gårdarna.

Johannes LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV 1813

57

Skulle alatorne huggas av, för då
skulle det inte växa upp mer.

Jul.

Om solen sken juldan, blev det gott år.

Blåste det julnatten blev det möen frukt.

Gamla jul är 11 dar senare.

4:e, 5:e januari = gamla julen. Februari var 11 dar

längre än nu Fr. den tiden härledder sig veckoräkningen.

Tången var 4 m. långa. Kastades i ett varpe vid kyr-

kan. De bars på axlarna.

Säd skulle tiggas julhelgen för att få lycka med den.

Annars skulle säden ligga stilla.

Dyngorna skulle klappas ihop och göras i ordning.

E' grön jul gör en fet kyrkogård.

En mild vinter göder kyrkogården.

Ψ = fr. gregorianska tideräkningens införande

ΨΨ = jullbloss av tjärvet att användas vid jultollan.

Julfäst : viga ljusen, askat, vatset.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1818

Kärningen skulle viga ljusen.

Tog ljus i handen och sa':

Alla ljus är lika långa, lika många
likn många gånger soppade.

Vis spisen skulle askan klappas väl. Var det ngt
potatöj om morron i den, skulle ngn dö.

? Man saj ngn huvudlös gm försret. *

För far och mor sattes i ljus. Vilket den som brann
var först, skulle först dö.

* när man tittade utifran och in på dem, som satt omkring bordet.

Julafton: binda halen om fruktträden

1813

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om julafton var det mycket att göra.

Efter mitten skulle man binda halen om fruktträden,

lägga stål under frappan,

golvhalmen skulle in,

5-kors över dörrarna

om

Hakarps

Hästens h

Kyrkhult p.

App. Læv. R. Engerist
Bor. Ole Broberg (Ole Bor)

Jul

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

661

Jag hade en ljuskrona, s. tänds vid jul,
ny- och tröttonafton.

De hade bara halm att ligga på ss
frälsaren.

Mat skulle stå framme hela natten
och hela julen.

Ingen fick gå bort jultadan. Kastade då
fiskaspö^(?) på dem, som kom ändå.
♀ fiskeprad.

Matsedel juldu 1813
LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1. Jordbärssoppa (gjorda från sommaren)
2. nötkreaturstajnar (tår) och
3. svinafötter

3 jättar
Förklaringssägen
H. K. L. LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
Vadde i bergen.

1813 63
Berättad av Edvard
Oskar Blom

I Ulsala var vid ställesmåla (i Ångamåla s:m),
2°, i Knaggeleda klintar (i Ringamåla)
3° i Valhalla i Tjörne.

När de skulle måla på varandra, var det farliga heder.

? En har trätt med sin fot vid Månasken. Jättakräkt
(En förklaringssägen; på grund av regn ej möjligt att
besöka platsen).

Jemse, Tweng och Lönsboda var de sista som gick till Sverige. Svenskarna föll in här och brände gårdarna.

Det var alldeles midsikt här. Rude lydde under dund. Det skukades en nunck frå att predika.

Vid välsignelsen faller de på knä här i Jemse. (I Almoebrys nigar genomma och man - nun lyfta på hatten frå att klista på klockorna vid sammanringningen).

Hölls den i panan med yxa.

"Jag hugger," sa' han 3 yngre.

Vad hugger du fö? —

Jag hugger bort knaren.

Kornnökna sa:"

Doppa mig i åna
och häng mig på slåna
jag torkar nog ändå.

var inbhugget över varje dörr
med årtal. Vid jul ritades det med
krifa.

Alla gick med gevär till kyrkan. De
hade lärt sig skjuta av snapphanarna och kunde
skjuta en kula från knut. Mens prästen
höll missan, stängde de dörren och slöt bly
på den (för 1770). Det syns än i dag.

De hade Malnhus med
frampeckvärn; sen bäckakvarnar: nigen
Spik i kvarnen utom i axeln (sen 1400-talst)

Kyndelse massodan

17.

skulle alla fäthja kvinnor gå i gården,
(frå att ligga).

70
80

Sed vid kyrkan
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Abskänge
Peter ÅL
Fjällbacka

Brev av Ola Broberg
(Ola Bro)

Om söndarna, när de gick ut ur
gamla kyrkan, började klockorna ringa
i stapeln. Då samlades de för att gå
till den sjuke med mat och besöka.

Kapitulation jöloftan.

Blad
Fr. Nyman
Sagor om Örmoed

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

772

Kyrkligt

Vid sammanringning 3 slag med vardera klockan=
? frälsarens slag..

Jesu barndomsbok fanns förr.

Prosten Nyman kunde uppväcka de döda och tala med dem.

Profeterade 1848 om att det skulle komma flygandes

skepp och vagnar utan hästar.

De hade KORDANS i kyrkan efter bröllopet. Matade (=äta) i kyrkan. De hade med sig altarmat: pannkaka, bröd, brännvin.

Detta lämnades på ingångsstället för de rike; de fattige åt bakom gärdena: de skulle inte sara de fattige den dan efter Pauli ord. Förr åt de inne i kyrkan; när de hade tagit Herrens nattvard skulle de till mataletet.

I Peckatorp och K oddaboda bodde körkapatarna.

Kyrkklockor
Sky och
LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

För att bota barn, tas malm av klockorna.

| För öronspräng ligga under klockorna.

Mödrar får inte gå ut, mens det ringer
Samman.

En gng ringde kyrkklockorna av sig sj. Det var

intet troll utan björkklynerna var dåligt insatta. När det är
lätt i luften gå ~~klockorna~~ lättare; det är inte troll som mnnga tro.

Kyrkogrimmen, Väst
LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813 1813

är en toppa (tupp). När de byggde skulle de ha
en vard och murade in en toppa.

X. Sven Dansare var bara rädd en gång jultullen:
Åsarums kyrka. Då skrattade det åt honom, när han
klar gick förbi.

I värtenda hus (t.o.m. ängalador, fanns en vard,
Se! de gamla.

¶ Han var inne för att stjälta.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kyrko handel

f 813

75
75

Köpte sill vid kyrkan:

läder, vin, brännvin, snus osv.

Blekinge

Pistors h: d

Kyrkobutik 1:or

Om de släppte ett band i kyrkloren,
blev den som kom efter alldeles olycklig, vanin-
nig.

Kyt ko tukt

Hade ngn brutit sönder ett led, fick
han sitta i gapstöckorna vid Truse
med stamparna i händerna.

Likaså om ngn pälat sönder fräd.

1813

78

78

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kyrkkläppen

i Asarum blev mandräpare och fick
inte hänga på vigid jord. Den for ut och slog ihjäl en
karl.

Käringa-Puke

Mon bodde ovanpå ugnen och var ute om dan(ett
troll). Matabitar offrades till henne.

Kotsmässa var trollkäringarna ute och for.
Då lades stål på bonn av kärnor.

Skärtorsdagsmorron härmade trollkäringnakna
på sin egen eller andras synga.

"Så långt som detta ropat här
skall mitt sommarsankta sankas.

Allt smör i mina böcker

- " - Möh (=sk-t) i dina - " -

Tigandes och fastandes.

Lantmåtarna för LUDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV 1813

881

Sär rägången skulle vatt. De hade
eldröda käkar; fr i luften och skrek. Men
jag har aldrig sett ngra.

Lärmässer

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

82

Ingen räj möjades före 10:e augusti.
Ladror skulle bötas då.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1813

Hälsning

Tack för ron, sa d e när de gick och
Guds fred ,när de kom.

De hälsade huset äv. om ingen var hemma.

Vid jul önskas frid, glädje och Guds välsignelse.